

Ulusal Literatür Kapsamında Engelsiz Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi

Bibliometric Analysis of Articles on Barrier-Free Tourism within the Scope of the National Literature

Hatice ARMAN¹

Gülay BULGAN²

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 24.03.2022

Kabul Tarihi / Accepted: 05.05.2022

Doi: 10.48146/odusobiad.1092688

Atf / Citation: Arman, H. & Bulgan, G., (2022). “Ulusal Literatür Kapsamında Engelsiz Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi” ODÜSOBİAD 12 (3), 2171-2200 Doi: 10.48146/odusobiad.1092688

Öz

Engelsiz turizm gelişmekte olan ve turizm literatüründe gün geçtikçe daha fazla çalışılmaya başlanılan bir turizm türüdür. Engellilerin yaşamın her alanında olduğu gibi turizm faaliyetlerine de aktif olarak katılımlarının sağlanması, diğer sağlıklı bireyler ile eşit haklara sahip olması gerekmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışma ile 2012-2021 yılları arasında yayınlanan engelsiz turizm üzerine yapılmış makalelerin yazar/yazarlar, yazar sayısı, unvanlara göre dağılımları, makalelerin sayfa sayısı, anahtar kelimeleri ve sonuçları kullanılarak bibliyometrik analizle incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ulusal literatür kapsamında YÖK Akademik ve Google Scholar veri tabanlarından “engelli turizm”, “engelsiz turizm”, “erişilebilir turizm”, “ulaşılabilir turizm”, “herkes için turizm” anahtar kelimeleri taranmış toplamda 58 makaleye ulaşılmıştır. Araştırmada değerlendirilen makalelerin çoğunlukla “engelli turizm pazarı”, “engelli turizm potansiyeli”, “hizmet kalitesi”, “engelli bireylerin memnuniyeti”, “mevcut sorunların analizi” üzerinde yoğunlaşmış olduğu tespit edilmiştir. Engelsiz turizm çalışmaları incelendiğinde; yazılan makalelerin çoğunluğunun Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip akademisyenler (25 kişi) tarafından gerçekleştirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Yıllara göre dağılımları incelendiğinde; 2012 yılında 1 adet, 2013 yılında 1 adet, 2014 yılında 6 adet, 2015 yılında 8 adet, 2016 yıllarında 8 adet, 2017 yılında 7 adet, 2018 yılında 12 adet, 2019 yılında 4 adet, 2020 yılında 9 adet ve 2021 yılında 2 adet makale çalışması yapılmış olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Engelsiz Turizm, Erişilebilirlik, Engelli Bireyler, Bibliyometri, Makale.

¹ Sorumlu Yazar, Yüksek Lisans Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Bölümü, Isparta, E-mail: haticearman20@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-1273-8411

² Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, Isparta, E-mail: gulaybulgan@sdu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9648-311X

Abstract

Barrier-free tourism is a type of tourism that is developing every day and is being studied more and more in the tourism literature. It is necessary to ensure that people with disabilities actively participate in tourism activities, as well as in all areas of life, and have equal rights with other healthy people. In this context, it is aimed to examine the articles on unhindered tourism published between 2012 and 2021 with bibliometric analysis using authors, number of authors, distributions by titles, number of pages of articles, keywords and results. In this context, it is aimed to examine the articles on barrier-free tourism published between 2012-2020 by bibliometric analysis using various parameters. Within the scope of the research, a total of 58 articles were reached by scanning the keywords "disabled tourism", "barrier-free tourism", "accessible tourism", "accessible tourism", "tourism for everyone" from national literatūra by YÖK Academic and Google Scholar databases. It has been determined that the articles evaluated in the research are mostly focused on "disabled tourism sunday", "disabled tourism potential", "service quality", "satisfaction of disabled people", "analysis of current problems". When the barrier-free tourism studies are examined; Most of the articles written by Dr. Instructor It has been determined that it has been carried out by academicians (25 people) who have the title of member. When their distribution by year is examined; 1 article in 2012, 1 article in 2013, 6 articles in 2014, 8 articles in 2015, 8 articles in 2016, 7 articles in 2017, 12 articles in 2018, 4 articles in 2019, 9 articles in 2020 and 2 articles in 2021. the study was determined.

Keywords: Barrier-Free Tourism, Accessibility, People with Disabilities, Bibliometrics, Article.

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü 2011 yılında yayınlamış olduğu raporda dünyada 1 milyardan fazla bireyin engelli olduğunu ve bu oranın dünya nüfusunun %15'lik kısmını oluşturduğunu belirtmiştir (World Health Organization, WHO, 2011). Hiçbir engeli olmayan sağlıklı bireylerin seyahat etmek, eğlenmek gibi istek ve ihtiyaçları olabileceği gibi engelli bireylerin de benzer faaliyetlerde bulunmak istemesi en doğal haklarıdır (Şenol, Oktay ve Özmen, 2016: 77). Engelli turizmi, görme, işitme, zihinsel ve bedensel kısıtlamalara sahip bireylerin, turizm hizmet ve ürünlerinden diğer sağlıklı bireyler gibi eşit faaliyetlerden yararlanılmasını amaçlamaktadır (Dary ve Dickson,2009:34). Engelli bireyler turizm sektöründe önemli bir niş pazarı oluşturmaktadır (Bizjak, Knez'evic ve Cvetrez'nil, 2011: 854). Yaşlılığında getirmiş olduğu engellilikler ile birlikte engelli turizm pazarının hızla büyüyeceği öngörülmektedir (Blichfeldt ve Nicolaisen, 2011: s. 80). Türkiye, uluslararası alanda Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi, ulusal açıdan ise 5378 sayılı Engelliler Kanunu ve Türk Standartları Enstitüsü tarafından belirlenen standartlar, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan Erişilebilirlik Kılavuzu, vb. pek çok kanun ve yasal düzenlemeler ile engellilerin erişim engellerinin aşılabilmesi için adımlar atmıştır (Kızar, 2018: 54; Demiröz, 2009: 69; Ceyhun, 2008: s. 326; Aksoy, 2006:28; Magda, 2003: 232). Bu yasal düzenlemeler engelli bireylerin, yaşlıların ve hamilelerin toplumda erişilebilir olmasının devamlılığını amaçlamaktadır.

Engelli turizmi/engelsiz turizm, engelli bireylerin konaklama faaliyetlerini ve farklı yerler görmek amacıyla gerçekleştirdikleri seyahatleri içermektedir. Engelli bireyler, seyahatleri esnasında, konaklama işletmelerinde, müze ve ören yerleri, vb. çekim merkezleri ziyaretlerinde erişim engelleri ile karşılaşmaktadır. Bu alanların engelli bireylere uygunluk düzeyi yüksek hizmetler sunması sağlanmalıdır (Bulgan, 2014: 172). Türkiye'de engelli bireylerin turizme katılımlarının düşük olması, konaklama ve diğer destinasyonlar açısından yeterli altyapıya sahip olunmaması bu durumun temel

sebepleri arasında yer almaktadır (Özgür Göde ve Önçel, 2016: 191). Turizm altyapısının engelli bireyler açısından kullanımının zayıf olduğu alanlarda özellikle de ulaşım ve konaklama hizmetleri açısından geliştirilmesi gerekmektedir (Şen, Çelik Yetim ve Bilici, 2014: 2). Engelli bireylerin turizm açısından önemi analiz edilirken psikolojik ve sosyo-kültürel desteklerin gerekliliği de göz ardı edilmemelidir (Zawadka ve Gabryjonczyk, 2020: 155).

Engelli turizmi/engelsiz turizm alanında yapılan akademik çalışmalar gün geçtikçe artış göstermektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bu çalışmada “engelli turizm”, “engelsiz turizm”, “erişilebilir turizm”, “ulaşılabilir turizm”, “herkes için turizm” kavramları doğrultusunda yapılan literatür taraması kapsamında 2012-2020 yılları arasında yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi yapılmıştır. YÖK Akademik ve Google Scholar veri tabanları üzerinden incelenen ulusal makalelerin, yazar/yazarlar, yazar sayısı, unvanlara göre dağılımları, makalelerin sayfa sayısı, anahtar kelimeleri ve sonuçları, çalışmanın bulgular kısmında yer almaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, engelsiz turizm konulu çalışmaların ulusal turizm literatüründeki eğilimlerini ortaya koymaktır. Çalışmanın birinci bölümünde engelsiz turizm ile ilgili literatüre yer verilmiştir. İkinci bölümde yöntem ve bibliyometrik analiz hakkında bilgi verilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler tablolaştırılarak bulgular kısmında sunulmuştur. Sonuç bölümünde ise, araştırma sonuçları genel olarak ortaya koyularak, öneriler geliştirilmiştir.

Kavramsal Çerçeve

Engelli kavramı 07.07.2005 tarihli 25868 sayılı Resmî Gazete 'de yayınlanan Engelliler Hakkında Kanun'da “*Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerini farklı amaçlarla kaybetmesinden dolayı günlük ihtiyaçlarını ve toplumsal yaşama uyum sağlamak amacıyla korunma, bakım, rehabilitasyon danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan bireyler*” olarak ifade edilmiştir (5378 Engelliler Hakkında Kanun, 2005). Engellilik doğuştan veya sonradan oluşan fiziksel ve zihinsel yetersizliklerin bireylerin faaliyetlerindeki oluşan kısıtlamalardır. Oluşan bu kısıtlamalar bireylerin faaliyetlerini gerçekleştirmesinde engel oluşturmaktadır (Yılmaz Düşünür, 2019: 7).

Engelli bireylerin engeli bulunmayan bireyler gibi seyahat etmeye, alışveriş yapmaya ve boş zamanlarını değerlendirmeye ihtiyaçları bulunmaktadır (Tozlu, Mercan ve Atay, 2012: 13). Bu tarz faaliyetlere katılım sağlanması bireylerin yaşam kalitesini olumlu etkilemektedir (Boyacıoğlu ve Çağlar, 2014: s. 100). Engelsiz turizm; bireylerin, devamlı ikametgâh ettikleri yer haricinde, ücret edinme düşüncesi gütmeksizin dinlenme, spor, sağlık, kültür vb. sebepler doğrultusunda gerçekleşen geçici konaklamalar olarak ifade edilmiştir (Baş ve Kılıç, 2014: 71; Şayan Öngen, 2018: 30). Literatür taraması doğrultusunda engelli turizm yerine “engelsiz turizm”, “erişilebilir turizm”, “ulaşılabilir turizm”, “herkes için turizm” kavramlarına da yer verildiği gözlemlenmiştir.

Avrupa’da engelli bireylerin erişilebilirliğini artırmaya yönelik düzenlemeler mevcuttur (Düşünür, 2019: 42). Avrupa’da caddelerde engelli bireyler ile karşılaşmak normal bir durumken, Türkiye’de bu olasılık çok düşüktür. Türkiye’de bu olasılığın düşük olmasının nedeni, engelli bireylerin az olmasından kaynaklı olmayıp aksine Avrupa’daki pek çok ülkeye oranla engelli bireylerin Türkiye’de daha fazla olduğu bilinmektedir. Avrupa ülkeleri engelli turizm pazarı açısından incelendiğinde, Türkiye’ye göre daha

erişilebilir oldukları ve Türkiye'nin engelli turizm pazarı açısından daha az gelişmiş olduğu gözlemlenmektedir (Tellioglu ve Şimşek, 2016: 554). Türkiye'nin engelsiz turizm konusunda az gelişme göstermiş olmasının sebepleri Akıncı'ya göre (2013), erişilebilir altyapı düzenlemelerinin yetersizliği, yerel yönetim ve kamu kuruluşlarının engelli bireylere karşı duyarlılığa sahip olmaması, engelli kavramı konusunda toplumun bilinçsizliği, engelli bireylere sağlanan mali kaynakların yetersizliğinden kaynaklanmaktadır (Öndül, 2015: 21).

Engelli Hakları Sözleşmesi, Türkiye ve toplamda 80 ülkenin yer aldığı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 13.12.2006 tarihinde kabul edilmiştir. Ulusal mevzuatta ise 03.12.2008 tarihli 5825 no'lu kanunla onaylanan "*Birleşmiş Milletler Engellerin Haklarına İlişkin Sözleşmenin*" 18. maddesinde "*Taraf devletler engellerin diğer bireylerle eşit koşullar altında seyahat ve yerleşim yerini seçme özgürlüğüne ve uyrukluk hakkına sahip olduğu kabul eder*" şeklinde ifade edilmiştir (Zengin ve Eryılmaz, 2013:57; Kaygısız ve Bulgan, 2015:101). Bu sözleşme engelli bireylere karşı yapılan ayrımcılığı göstermekte olup engellilerin yaşam standartlarını yükseltmek amacıyla getirilmiştir. Ulusal Engelliler Veri Bankası bireylerin engel türlerine göre dağılımı; süregelen hastalık, işitsel, dil ve konuşma, ortopedik, zihinsel, görme, duygusal ve ruhsal diğer ve bilinmeyen olarak belirtilmektedir (Bulgan, 2014: 41).

Türkiye'de 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'da engellilerin erişim sorunlarının giderilebilmesi amacıyla yol, kaldırım, yaya geçidi, toplu taşıma araçları, kamu ve özel alanların engelli bireylere yönelik düzenlenmelerinin sağlanması gerekmekte olduğu vurgulanmaktadır (5378 Engelliler Hakkında Kanun, 2005). 10 Temmuz 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu yürürlüğe girerek, engelli bireylere yönelik hizmetlerin gerçekleştirilmesi için büyükşehir belediyelerine görev, yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Bu sorumluluklar yürürlüğe giren kanun doğrultusunda; engelli bireylere yönelik "*bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme, danışmanlık, sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri için birimler oluşturulması*", "*engelli bireylerin her türlü sosyal ve hizmetleri yürütmek, geliştirmek ve bu amaçla sosyal tesisler kurmak, meslek ve beceri kazandırma kursları açmak*", "*bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanarak engellilerle ilgili faaliyetlere destek olmak üzere engelli merkezleri oluşturmak*" ve "*engelli bireylere sosyal hizmet ve yardımlar sağlamak*" olarak ifade edilmiştir (5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 2004).

31 Aralık 2021 yılında 31706 sayılı Resmî Gazete'de "Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ (Tebliğ no: 2019/1)' de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ'de "*erişilebilirlik düzenlemesi yapılması zorunlu konaklama tesislerinde açık ve kapalı yüzme havuzlarının en az birer adedinde bedensel engelli misafirlerin havuzu kullanılmasının sağlanması amacıyla havuz asansörünün yapılmasına, deniz kıyısında bulunan tesislerde ise bedensel engelli misafirlerin denize girmesini sağlayacak engelli plajı bulundurulması*" gerektiği vurgulanmıştır (31706 Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ no:2019/1) Değişikliğinin Yapılmasına Dair Tebliğ, 2011).

Avrupa'da engelsiz turizm ile ilgili yasal düzenlemeler incelendiğinde; İspanya'nın erişilebilirlik açısından yaptığı anayasal düzenlemelerin engelli bireylere yönelik olduğu görülmektedir. İspanya'da 2000 yılında 84 plaj engelli bireyler için gerekli düzenlemeler ve planlamalar yapılarak engelli bireylerin hizmetine açılmıştır. İspanya'da bulunan "Centro de Arte Reina Sofia" Ulusal Müzesi'nde işaret dili bilen

rehberin anlatımı ile engelli bireylere yönelik hizmetler sağlanmakta olduğu bilinmektedir (Baş, 2012: 59). Fransa’da ise engelli bireyler sanat, müze, otel, restoran işletmelerine etkin ve sorunsuz şekilde kullanım sağlayabilmektedir. Fransa’nın Bordeaux şehrinde bulunan turizm danışma ofisi engelli bireylere rehberlik hizmeti sağlamaktadır (Tellioglu ve Şimsek, 2016: 558).

İtalya’da “Herkes için Turizm” kapsamındaki yasal düzenlemeler diğer ülkelere oranla daha ileri bir seviyede bulunmaktadır (Aratoğlu Uslu, 2019: 32). Ülkedeki konaklama işletmeleri engelli bireylerin talep edeceği tüm gereksinimleri karşılayabilecek şekilde düzenlenmiştir. İtalya’da bulunan tur operatörleri tanıtımlarında “Accessible Italy” internet ağı aracılığıyla engelli bireylerin katılım sağlayabileceği özel tur programlarına yer vermektedir (Tellioglu ve Şimsek, 2016: 556).

European Network for Accessible Tourism (ENAT), engelli turizmi/engelsiz turizm adı altında yapılmış rapor, kongre ve akademik çalışmaları desteklemektedir. Her sene engelli bireyler için erişilebilir şehirler seçerek seyahat edebilecekleri destinasyonlar belirlenmektedir (Öndül, 2015: 18). Bu şehirler İspanya’nın Sevilla kenti, İtalya’nın Torino ve Lucca kenti, Danimarka’nın Viborg kenti, Fransa’nın Mulhouse kenti, Avusturya’nın Salzburg kenti, Almanya’nın Berlin kenti olarak belirlenmiştir. Engelli bireylere yönelik dış alanların düzenlenmesi, iç ulaşım yollarının düzenlenmesi, yiyecek işletmelerinin düzenlenmesi, konaklama işletmelerinde bulunan oda, tuvalet, banyo kısımlarının düzenlenmesine yer verilerek engelli turizmin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amaçlanmıştır (Yıldız, Yıldız ve Karaçayır, 2017: 71).

Amerika Birleşik Devletleri’nde (ABD) ise 2030 yılında 100 milyon civarında engelli birey olacağı öngörülmektedir (Burnett ve Baker, 2001: 4). Bu rakam dünya açısından ciddi bir pazarı oluşturmaktadır. 1990 yılında ABD’de Engelli Amerikalılar Yasası (ADA) düzenlenmiştir. Bu yasa doğrultusunda 25 odaya sahip konaklama işletmelerinin en az 1 odasının engelli bireylere yönelik olacağı, 76-100 arasında odaya sahip konaklama işletmelerinde ise en az 4 odanın engelli bireylere yönelik düzenlemelerinin yapılması zorunludur. Yapılacak düzenlemelerin otopark ve ortak alanları da kapsadığı ve bu düzenlemelerin sıkı olarak denetleneceği belirtilmiştir (Zengin ve Eryılmaz, 2013: 57).

İsrail’de 600 bin engelli bireyin olduğu ve İsrail’deki engellilerin turizm bölgelerini ziyaret edemedikleri için şikâyetlerde buldukları bilinmektedir. Engellilerin şikâyetleri incelendiğinde; bedensel engelli bireylerin seyahatlerinde dengeleyici unsurların eksik olduğu tespit edilmiştir. Bu eksikliklerin başında bedensel engelli bireylerin tekerlekli sandalye ile tatile çıkabilmelerinin olanaksızlığı dikkati çekmektedir. Engelli bireylerin turistik alanları değerlendirilmesinde erişilebilirlik önemli rol oynamaktadır. Özellikle turistik alanların bedensel engelli bireyler için erişilebilir olabilmesi için sahip olması gereken toplamda yedi temel erişilebilir özelliği bulunmaktadır. Bunlar; asansörler, merdivenler, otopark, yollar, kaldırımlar, rampalar ve tuvaletleri içermektedir (Israeli, 2002: 101-102).

Dünyada en önemli ekonomik getiriye sahip olan Japonya’da 5 milyon (18 yaş ve üzerinde bulunan engelli birey sayısı 3 milyon) ve Çin’de 60 milyon (çalışabilir durumda engelli birey sayısı 25 milyon) engelli birey olduğu bilinmektedir (Dünya Engelliler Vakfı Engelsiz Turizm Raporu, 2003). Çin’de bulunan 60 milyon engelli birey dünya nüfusunun engelli sayısı bakımından en yoğun olan ülkesinin Çin olduğunu kanıtlar niteliktedir (Bi, Card ve Cole, 2007: 205). Engelli bireylerin turizm faaliyetlerine çoğunlukla refakatçileri ile birlikte katılım göstermeleri turizmin ekonomik boyutunu olumlu

etkilemektedir. Engelli bireyler için uygulamaya konulan yasal düzenlemeler, engelli bireylerin bir taraftan seyahat etmelerine imkân tanırken diğer taraftan sosyalleşmeye başlamalarını sağlamaktadır (Bulgan,2014: 13). Japonya’da yer alan müzelerin engelli bireyler için uygunluk düzeyi incelendiğinde; müzelerin bedensel engelli ve duysal güçlüğü olan bireyler için uygun olduğu gözlemlenmiştir (Şen, Yetim ve Bilici, 2014: 6). Hayatın her alanında erişim engelleri ile mücadele etmek zorunda kalan engellilere yönelik yapılacak olan tüm düzenlemelerin tek bir engel türüne bağlı kalmaksızın tüm engel türleri dikkate alınarak tüm engelli bireyleri kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Yöntem

Çalışmada nitel bir yöntem olan bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, matematik ve istatistiksel yöntemler ile akademik yayınların konusu, yazar sayısı, kurumu, atıflar ve anahtar kelimeler gibi bibliyometrik açıdan incelenmesi olarak tanımlanmaktadır (Ardıç Yetiş ve Çokal, 2018:41). Bilimsel yayın yapan araştırmacıların, son yıllarda hangi konulara ağırlıklı olarak yer verdiğini ve bu konuların filtelenmesini sağlamak amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmaktadır. Bu doğrultuda ilgili alanda yapılan çalışmalar incelendiğinde konu eğilimleri araştırmacılara fayda sağlamaktadır (Akgöl ve Ayazlar, 2021: 1374). Bibliyometri, nicel yöntem kullanılan bilimsel araştırmaların değerlendirilmesi amacıyla nitel araştırmaların nicel ölçümleri oluşmaktadır (Yılmaz, 2021: 1475).

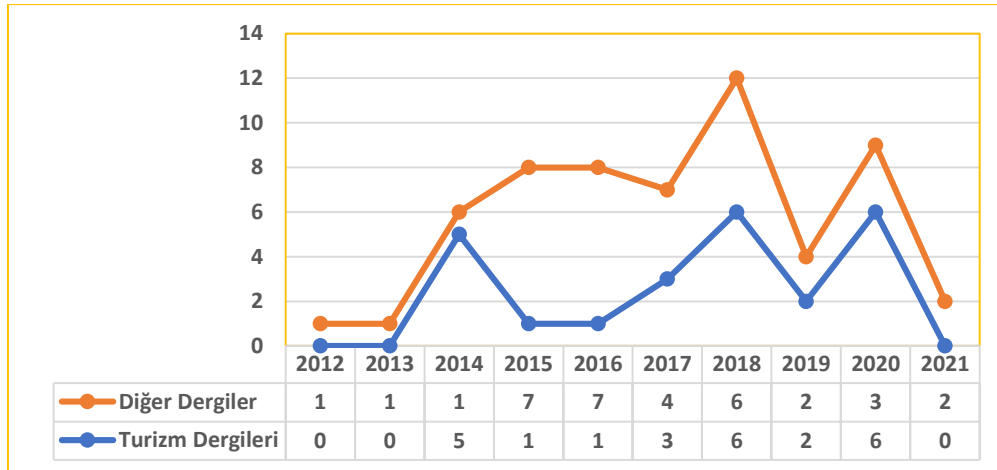
Çalışmada incelenen makaleler, “akademik.gov.tr” resmi internet adresi ve “Google Scholar” veri tabanları 1 Haziran 2021- 31 Ocak 2022 yılları arasında taranarak elde edilmiştir. “Akademik.gov.tr” resmi internet sitesinin tercih edilme nedeni araştırmacıların, akademik teşvik ve doçentlik başvuru süreçlerindeki çalışmalarını belirtilen portala yüklenme zorunluluğunun olmasıdır (Boğan vd., 2018: 50). Diğer veri tabanı olan “Google Scholar”un tercih edilme nedeni ise veri tabanında indekslenen yayınların geniş kapsamda sunulması ve bu veri tabanının akademik içeriğe sahip sistemsel bir hizmet sağlamakta oluşudur (Işık, 2021: 245). Araştırmada engelsiz turizm alanında 2012-2021 yılları arasında yayımlanan ulusal makaleler “engelli turizm”, “engelsiz turizm”, “erişilebilir turizm”, “ulaşılabilir turizm”, “herkes için turizm” anahtar kelimeleri kapsamında taranmıştır. Bu bağlamda gerçekleştirilen çalışma ile engelsiz turizm üzerine yapılmış makalelerin yazar/yazarlar, yazar sayısı, unvanlara göre dağılımları, makalelerin sayfa sayısı, anahtar kelimeleri ve sonuçları kullanılarak bibliyometrik analizle incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada erişim kısıtı bulunmayan makaleler değerlendirmeye tabi tutulmuştur. YÖK akademik resmi internet sitesinden “erişilebilir turizm” olarak tarama yapıldığında hiçbir makale sonucuna ulaşılamamıştır. Tarama sonucunda 2012-2021 yılları arasında sınırlandırılma yapıldığında 2 makale çalışmasına erişim sağlanamadığı için bu makaleler kapsam dışı bırakılmıştır. Araştırmaya dahil edilen makalelerin yıllara göre dağılımları incelendiğinde; 2012 yılında 1 adet, 2013 yılında 1 adet, 2014 yılında 6 adet, 2015 yılında 8 adet, 2016 yıllarında 8 adet, 2017 yılında 7 adet, 2018 yılında 12 adet, 2019 yılında 4 adet, 2020 yılında 9 adet ve 2021 yılında 2 adet makale çalışması yapılmış olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 58 makale incelemeye alınmıştır. İncelemeye dahil edilen makalelerden elde edilen veriler excel microsoft office programı kullanılarak veri tabanında yer alan makaleler bibliyometrik özellikleri doğrultusunda listelenmiştir. Makalelerin turizm ve diğer dergi türlerine göre dağılımına ait yüzde ve frekans dağılımı yazarlar tarafından hesaplanarak oluşturulmuştur. Araştırma kapsamında yer alan tüm görseller makalelerden elde edilen veriler ışığında

excel microsoft office programı ile oluşturulmuştur. Araştırmada görsel 4 olarak ifade edilen ağ analizi VOSviewer programı doğrultusunda makalede bulunan anahtar kelimeler ile oluşturulmuştur. VOSviewer bibliyometrik ağların görselleştirilmesinde araştırmacılara sunulan görselleştirmeye dayalı haritalama tekniklerinden biridir (Artsın, 2020: 351). Çalışmada etik kurul raporu gerektirecek, görüşme, mülakat ve gözleme dayalı veriler elde edilmediği için etik kurula rapor sunulmamıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde incelenen toplam 58 makalenin bibliyometrik analiz yöntemi ile tablolar, görsel ve grafikler aracılığı ile yorumlamaları yer almaktadır.

Görsel 1’de engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yayımlanmış olduğu dergiler iki grupta ele alınmaktadır. İlk grupta yer alan dergiler araştırma kapsamında sadece turizmi konu alan turizm dergileri, ikinci grupta yer alan dergiler ise sosyal bilimler alanında makaleler yayımlayan ve turizmi de konu alan diğer dergileri temsil etmektedir. Bu bağlamda görsel 1’de engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin turizm dergilerinde ve diğer dergilerde yayımlanma sayıları ve yıllara göre dağılımları yer almaktadır.

Görsel 1. Makalelerin Yıllara ve Dergi Türüne Göre Dağılımı

Görsel 1 yazarlar tarafından oluşturulmuştur. Görsel 1’de makalelerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde; 2012 yılında turizm dergilerinde engelsiz turizm kavramını içeren bir makalenin yayınlanmadığı, diğer dergilerde ise bir adet makalenin yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. 2013 yılında turizm dergilerinde engelsiz turizm kavramını içeren bir makalenin yayınlanmadığı görülmektedir. Diğer dergilerde ise aynı yıl aralığında bir adet makale yayınlanmıştır. 2014 yılında 5 adet turizm dergisinde ve bir adet de diğer dergiler kategorisinde olmak üzere toplam 6 makale yayımlanmış olduğu anlaşılmaktadır. 2015 yılında ise turizm dergisinde bir adet, diğer dergilerde 7 adet makale yayımlanmış olduğu belirlenmiştir. 2016 yılında turizm dergilerinde engelsiz turizm kapsamında bir adet makalenin yayımlandığı, diğer dergilerde 7 adet makalenin yayımlanmış olduğu tespit edilmiştir. 2017 yılında engelsiz turizm kavramını içeren toplam 3 adet makalenin turizm dergisinde yayımlanmış olduğu, diğer dergilerde 4 adet makalenin yayımlanmış olduğu ortaya çıkarılmıştır.

2018 yılında turizm dergilerinde 6 adet, diğer dergilerde 6 adet makale yayınlanmış olduğu belirlenmiştir. 2019 yılında ise engelsiz turizm kavramını içeren turizm dergisinde 2 adet, diğer dergilerde de 2 adet makale olmak üzere toplamda 4 adet makalenin yayınlanmış olduğu anlaşılmaktadır. 2020 yılında turizm dergilerinde 6 adet, diğer dergilerde ise 3 adet makale yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. 2021 yılında turizm dergilerinde engelsiz turizm kavramını içeren bir makalenin yayınlanmadığı, diğer dergilerde ise 2 adet makalenin yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde engelsiz turizm kapsamında 2012-2021 yılları arasında en fazla makalenin 2018 yılında yayınlanmış olduğu saptanmıştır.

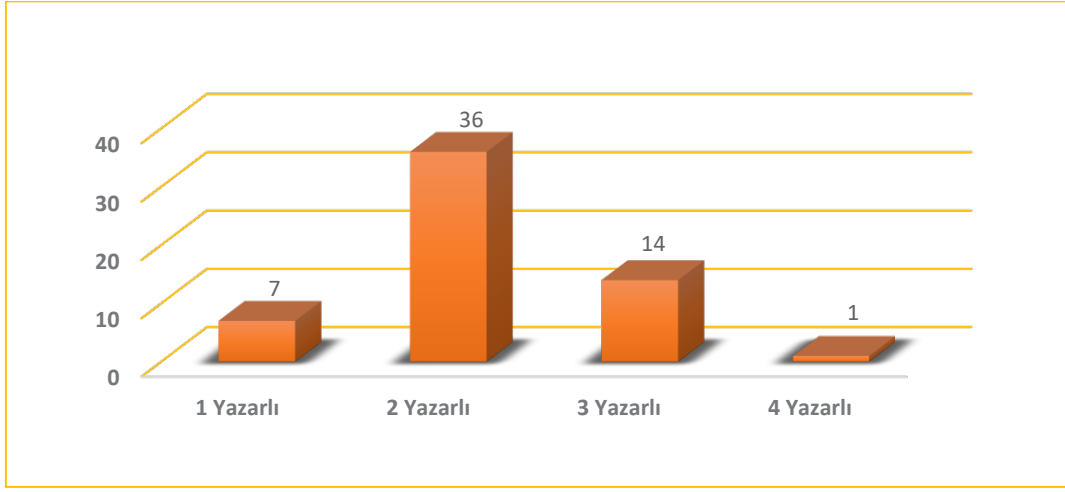
Tablo 1. Makalelerin Yıllara ve Dergi Türüne Göre Dağılımı

Yıl	Turizm Dergileri		Diğer Dergiler	
	f	%	f	%
2012	-	-	1	3
2013	-	-	1	3
2014	5	20,8	1	3
2015	1	4,2	7	20,5
2016	1	4,2	7	20,5
2017	3	12,5	4	11,7
2018	6	25	6	17,5
2019	2	8,3	2	6
2020	6	25	3	9
2021	0	-	2	5,8
Toplam	24	100	34	100

Tablo 1’de makalelerin yıllara ve dergi türüne göre frekans ve yüzdeler dağılımlarına yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, 2012 yılında turizm dergilerinde engelsiz turizm konulu makale yayınlanmadığı, diğer dergilerde aynı yılda %3 oranında makale yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. 2013 yılında turizm dergilerinde engelsiz turizm konulu makale yayınlanmadığı, diğer dergilerde aynı yılda %3 oranında makale yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. 2014 yılında ise turizm dergilerinde %20,8 oranında, diğer dergilerde %3 oranında engelsiz turizm kavramını içeren makaleler yayınlanmış olduğu saptanmıştır. 2015 yılında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin turizm dergilerinde %4,2 oranında diğer dergilerde ise %20,5 oranında yayınlanmış olduğu ortaya çıkarılmıştır. 2016 yılında ise turizm dergilerinde %4,2, diğer dergilerde %20,5 oranında makale yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir.

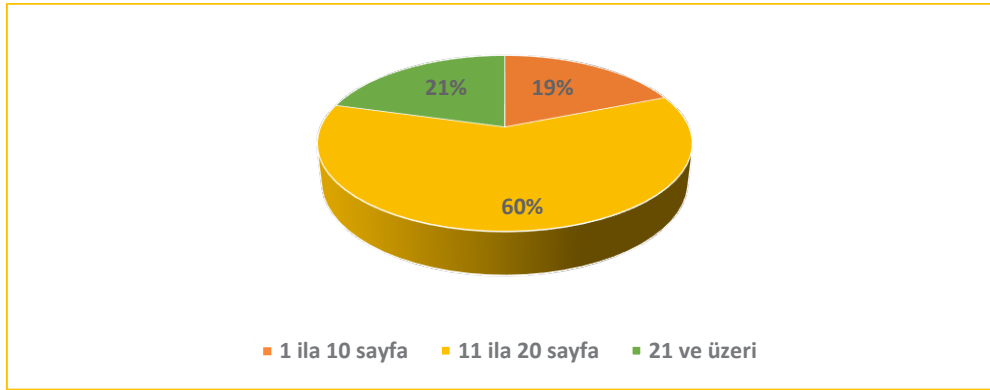
2017 yılında turizm dergilerinde %12,5 oranında, diğer dergilerde %11,7 oranında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yayınlanmış olduğu belirlenmiştir. 2018 yılında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin turizm dergilerinde %25 oranında diğer dergilerde %17,5 oranında yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. 2019 yılında ise turizm dergilerinde %8,3 oranında diğer dergilerde %6 oranında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yayınlanmış olduğu anlaşılmaktadır. 2020 yılında turizm dergilerinde %25 oranında diğer dergilerde %9 oranında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yayınlandığı tespit edilmiştir. 2021 yılında ise turizm dergilerinde

engelsiz turizm konulu bir makale yayınlanmadığı, diğer dergilerde %5,8 oranında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir.

Görsel 2. Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı

Görsel 2’de turizm alanında yayımlanan engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yazar ve çok yazarlılık durumlarına yer verilmiştir. Görsel 2 incelendiğinde, araştırma kapsamında tek yazarlı 7 adet makale, iki yazarlı 36 adet makale, üç yazarlı 14 adet makale ve dört yazarlı bir adet makale olduğu anlaşılmaktadır. Bulgular 2012-2021 yılları arasında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin çoğunlukla iki yazarlı olarak yayımlandığını kanıtlar niteliktedir.

Görsel 3. Makalelerin Sayfa Sayısına Göre Dağılımı

Görsel 3 yazarlar tarafından oluşturulmuştur. Görsel 4’te engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin sayfa sayılarına göre dağılımlarına yer verilmiştir. Makaleler 1-10, 11-20, 21 ve üzeri sayfa sayısına göre sınıflandırılmaya tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgulara göre en çok engelsiz turizm konulu makalelerin 11 ila 20 sayfa sayısına sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2. Makalelerde Kullanılan Anahtar Kelimelerin Dağılımı

Anahtar Kelime	f	Anahtar Kelime	f	Anahtar Kelime	f
Engelli Turizmi	33	Çanakkale	1	X Kuşağı	1
Engelli	14	Çanakkale'de Engelli Turizmi	1	Y Kuşağı	1
Erişilebilir Turizm	12	Otel	1	Z Kuşağı bakış açıları	1
Turizm	11	Tatil Köyü	1	Yiyecek İçecek İşletmeleri	1
Engellilik	8	Plajlar	1	Turizm Sektörü	1
Engelli Bireyler	6	Kültürel Varlık ve Müzeler	1	Turizm Davranışı	1
Engelli Turizm Pazarı	6	Amerika	1	Sosyal Turizm	1
Türkiye	5	Çin	1	Pestel Analizi	1
Erişilebilirlik	5	Güney Afrika	1	Kısıt	1
Engelli Turistler	5	Seyahat Hakkı	1	Tükenmişlik	1
Otel İşletmeciliği	4	İnsan Hakları	1	Yapısal Eşitlik Modeli	1
Engelliler	3	Ulaşılabilirlik	1	Dört ve Beş Yıldızlı Oteller	1
Yasal Düzenlemeler	3	Müzeler	1	Beklenti	1
Engelsiz Turizm	3	Müşteri Memnuniyeti	1	Engelli Yasası	1
Konaklama İşletmeciliği	3	Alanya	1	Akıllı Turizm	1
Y Kuşağı	2	Turizm Deneyimi	1	Restoran Erişilebilirlik	1
Antalya	2	Yönetici	1	Fiziksel Durum	1
Motivasyon	2	Engelli Tüketiciler	1	Restoran	1
Konya	2	Etik Niyetler	1	Erişilebilir Destinasyon	1
Dünya	2	Algılanan Etik Problem	1	Bilgi Sistemi	1
Avrupa Birliği	2	Engelli Dostu Turizm	1	Bilgi Yönetimi	1
Duygusal Emek	2	Engelli Dostu Destinasyon	1	Bilgi Arama İhtiyacı	1
Duygusal Çaba	2	İletişim	1	Herkes İçin Turizm	1
Duygusal Çelişki	2	Ağaç Diyagramı	1	E-Dönüşüm	1
Eskişehir	2	Engelli Turist için Hotel Uygulamaları	1	Otel Endüstrisi	1
Sessiz Turizm	1	Engelli Dostu Mobil Hizmetleri	1	Nitel Araştırma	1
İşitme Engelli	1	Endsütri 4.0 TurKey4ALL	1	Kocaeli	1
Disability Service	1	Turizm Pazarlaması	1	Seyahat	1
Website Content	1	Müşteri Odaklı Pazarlama Karması	1	Tourist With Disabilities	1
Teknoloji	1	Landscape Architecture	1	Göreme Open Museum	1

Görsel 4 yazarlar tarafından oluşturulmuştur. Görsel 4’de engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin anahtar kelimelerinden oluşan ağ analizine yer verilmiştir. Görsel 4 incelendiğinde makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimelerin sıklığının sırasıyla “engelli turizmi”, “engelli”, “erişilebilir turizm”, “turizm”, “engellilik” olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Çalışma Kapsamında Dâhil Edilen Engelsiz Turizm Konulu Makaleler

Dergi	Makale Adı	Yazar Yıl	Yöntem
Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi	Çanakkale’nin Engelli Turizmine İlişkin Durumunun Belirlenmesine ve Planlanmasına Yönelik Bir Çalışma	Tozlu, Mercan ve Atay 2012	Yüz yüze Görüşme Gözlem Tekniği
International Journal of Economic and Administrative Studies	Bodrum Destinasyonunda Engelli Turizm Pazarının Değerlendirilmesi	Zengin ve Eryılmaz 2013	Cronbach Alfa Güvenilirlik 5’li Likert Tipi Anket ANOVA Frekans Analiz Yüzde Analiz Ki-Kare
Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi	Antalya ve Mersin Plajlarında Yapılan Düzenlemelerin Erişilebilirlik Kapsamında İncelenmesi	Birdir, Dalgıç ve Kale 2014	Frekans Analiz Çoklu Uyum Analizi Grafiği Doğal Gözlem Araştırma Tekniği
Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi	Duygusal Emek Boyutları, Süreci ve Sonuçlarının Engelli Turizm Pazarında Değerlendirilmesi	Baş ve Kılıç 2014	Açıklayıcı Faktör Analizi Pearson Korelasyon analizi Anova Testi T-Testi Bonferroni Testi
Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi	Engelli Bireylerin Erişilebilir Turizm Beklentilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma	Akıncı ve Sönmez 2014	Görüşme Tekniği
Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi	Otel İnternet Sitelerinde Engelli Bireylerin İhtiyaçlarına Yönelik Bilgilerin Varlığı Üzerine Bir Araştırma	Yılmazdoğan ve Temizkan 2014	İçerik Analiz
Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi	ENAT ile Türkiye’nin Erişilebilir Turizme Yönelik Otel İşletmelerini Kapsayan Düzenlemeleri ve Bu Düzenlemelerin Karşılaştırılması	Olçay, Giritöğlü ve Parlak 2014	Literatür Taraması
Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Kültür Varlıkları ve Müzelerin Engelli Turist Ziyaretine Uygunluğunu Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	Şen, Çelik Yetim ve Bilici 2014	Yüz yüze Görüşme Gözlem Tekniği Telefon ile Görüşme

			Anket
Akademik Bakış Dergisi	Dünyada ve Türkiye’de Engelli Turizmi ile İlgili Yapılan Çalışmalar	Bulgan 2015	Literatür Taraması
Akademik Bakış Dergisi	İnsan Hakları Çerçevesinde Engellilerin Seyahat Hakkı ve Avrupa Birliği’ndeki Yasal Düzenlemeler	Kaygısız ve Bulgan 2015	Doküman Analizi
Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	Engelli Turizmi Kapsamında Müzelerde Ulaşılabilir Uygulamaların Tespitine İlişkin Karşılaştırmalı Bir Analiz	Baş, Yenişehirlioğlu ve Zengin 2015	Karşılaştırmalı Analiz
International Journal of Human Sciences	Sosyal Avrupa Modeli Çerçevesinde Avrupa Birliği’ndeki Engelli Turizmüne İlişkin Yasal Düzenlemelerin Türkiye’deki Yasal Düzenlemelerle Karşılaştırılması	Bulgan ve Kaygısız 2015	Doküman Analizi

Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi	Engelli Tüketicilerin Konaklama İşletmelerine İlişkin Etik Tutum ve Beklentilerinin Belirlenmesi	İlban, Akkılıç, Varol ve Güleç 2015	Kartopu Örnekleme Yöntemi Anket 5’li Likert Ölçeği T Testi Basit Doğrusal Regresyon Analizi Faktör Analizi Cronbach’s Alpha Yöntemi Korelasyon Analizi
Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Engelli Bireylerin Turizm Deneyimlerine Yönelik Bir Araştırma: Alanya Örneği	Toker ve Kaçmaz 2015	Anket Yöntemi Regresyon Analizi Cronbach’s Alpha Testi Korelasyon Analizi Tek Yönlü ANOVA Testi Frekans Analizi Güvenilirlik ve Faktör Analizi KMO Analizi Barlett Analizi
Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi	Engelli Turistlerin Duygusal Emek Algısının Müşteri Memnuniyetine Etkisi	Kılıç ve Baş 2015	Açıklayıcı Faktör Analizi Cronbach’s Alpha Testi Korelasyon Analizi Tek Yönlü ANOVA Testi T-Testi Pearson Regresyon Analizi

			Post-hoc Bonferroni Testi KMO Analizi Barlett Analizi Güvenilir ve Geçerlik Analizi
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma	Bulgan ve Çarıkçı 2015	Anket T-Testi Varyans Analizi Tukey Testi Cronbach's Alpha Testi Mann Whitney U Testi
The Journal of Academic Social Science	Dünyada ve Türkiye'de Engelli Dostu Turizm	Tellioglu ve Şimşek 2016	Doküman Analizi
Journal of Tourism and Gastronomy Studies	Doğa Temelli Erişilebilir Turizm: Rize Örneği	Acuner ve Tayfun 2016	Karma Yöntem Mann-Whitney U testi Görüşme Tekniği
Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	Erişilebilir Turizm Açısından Safranbolu Turizm Destinasyonunun Uygunluğunun Değerlendirilmesi	Diker ve Çetinkaya 2016	Literatür Taraması
Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi	Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Engellilere Yönelik Düzenlemelerin İncelenmesi: Eskişehir Örneği	Özgür Göde ve Öncel 2016	Görüşme Tekniği Betimleme Analizi
Erciyes İletişim Dergisi "Akademia"	Turizm Sektöründe Engelliler ile İletişimin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma	Bulgan ve Göktaş 2016	Neden Nasıl Nasıl Ağaç Diyagramı Yöntemi
Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi	X, Y ve Z Kuşağı Engellilerinin Turizmde Erişilebilirliğinin Karşılaştırılması	Bulgan ve Göktaş 2016	Karşılaştırmalı Araştırma Yöntemi

Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi	Y Kuşağının Engelli Turistlere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Örneği	Bulgan ve Göktaş 2016	5'li Likert Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Kaiser-Meyer-Olkin Testi Bartlett's Testi ANOVA T-Testi
Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve		Şenol, Oktay ve Özmen	Anket 5'li Likert Ölçeği

İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Engelli Turistlere Yönelik Otel Uygulamaları: Antalya Yöresi Örneği	2016	
Journal of Recreation and Tourism Research	Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Turizm Davranışları	Nalçacı İkiz ve Solunoğlu 2017	Anket Yüzde ve Frekans Analizi
Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırma Dergisi	Engelli Turizminin PESTEL Analizi Kapsamında İncelenmesi	Tellioglu ve Tekin 2017	PESTEL Analizi
Journal of Awareness	Engelli Turistler: Tükenmişlik, Motivasyon ve Kısıtlarının Katılım Niyetine Etkisi	Hamarat, Bağcı ve Sevinç 2017	Anket Açıklayıcı Faktör Analizi Yapısal Eşitlik Modeli Cronbach's Alpha Yöntemi Korelasyon Analizi
Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi	Otel İşletmelerinde Engelli Olanaklarına İlişkin Yöneticilerin Görüşleri: Konya Örneği	Büyüksalvarcı, Şapcılar ve Tuncel 2017	5'li Likert Ölçeği
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	Engelli Bireylerin Turizm Faaliyetlerine Yönelik Motivasyon ve Beklentilerinin Analizi: Muğla Örneği	Özhan 2017	Görüşme Tekniği
Journal of Resction and Tourism Research	Seyahat Acentelerinin Engelli Turizm Pazarında Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Şahin ve Şen 2017	Literatür Taraması
Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi	Bedensel Engelli Bireylerin Erişilebilir Turizmi Değerlendirmesi Üzerine Bir Araştırma	Evcı ve Kuş Şahin 2017	Röportaj
Journal of Tourism and Gastronomy Studies	Dünyada ve Türkiye'de Engelli Turizmi Pazarının Değerlendirilmesi	Yıldız, Yıldız ve Karaçayır 2018	Literatür Taraması İstatistik Veri Derlenmesi Saha Araştırması
Journal of Tourism and Gastronomy Studies	Ankara'daki Restoranların Engelli Bireylerin Erişilebilirliğine Uygunluğu	Akar Şahingöz ve Keskin 2018	Gözlem Yöntemi Yüzde ve Frekans Analizi Ki-Kare Testi
Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti.	Engelliler ve Seyahat	Öztürk ve Sert 2018	Literatür Taraması

Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi	Engelli Turizmi Yasal Düzenlemeler ve Uygulamalar	Akdu ve Akdu 2018	Betimsel Analiz
Journal of Tourism Intelligence And Smartness	Akıllı Turizm Kapsamında Engelli Dostu Mobil Hizmetler: Türkiye Turizm İçin Öneriler	Topsakal 2018	Literatür Taraması Karşılaştırmalı Araştırma Yöntemi

Uluslararası Turizm, İşletme, Ekonomi Dergisi	Kocaeli İlindeki Konaklama İşletmeleri Yöneticilerinin Engelli Turizmini Değerlendirmelerine Yönelik Nitel Bir Araştırma	Güçlü Nergiz ve Ünsal Akbıyık 2018	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Yöntemi
International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences	Herkes İçin Turizm Bilgi Sistemi Tasarımının Önemi	Özbalcı 2018	Literatür Taraması
Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi	Müşteri Odaklı Pazarlama Kapsamında Engelli Turizmüne Yönelik Teorik Bir İnceleme	Cengiz ve Aksöz 2018	Literatür Taraması
Vizyoner Dergisi	İşletme Engelli Turizmi (Sessiz Turizm): Dünya ve Türkiye Potansiyeline Yönelik Bir Değerlendirme	Yıldız, Yıldız ve Bozyer 2018	Doküman Analizi
Business Management Studies: An International Journal	Exploring the Performance of Hotels' Websites for Guests With Disabilities: A Content Analysis Approach	Murat ve Kesici 2018	İçerik Analizi
ISAS WINTER-2019	Görme Engelli Bireylerin Erişilebilir Turizm Deneyimlerini Kolaylaştırıcı Teknolojilerin İncelenmesi	Ercan 2018	İkincil Veri Kaynaklar
Journal of Recreation and Tourism Research	Otel İşletmelerinde Erişilebilir Turizm Yönelik Düzenlemelerin Yeterliliği Üzerine Bir Uygulama: Gaziantep'teki Bir Yerel ve Bir Uluslararası Zincir Otel İşletmesi Örneği	Olçay, Parlak ve Ertürk 2018	Puanlama yöntem

Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi	Turizm Paydaşlarının Bakış Açılıyla Engelli Turizmi: Konya Örneği	Özeren ve Büyüksalvarcı 2019	Yüz Yüze Görüşme Tekniği
IBAD Sosyal Bilimler Dergisi	Van İlindeki Otellerin Engelli Bireylere Uygunluğunu Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	Meriç ve Işık 2019	Mülakat Tekniği Gözlem Teknik İnceleme
Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	Engelli Bireylerin Otel İşletmelerinde Karşılaştıkları Sorunlar	Bulgan, Şen Demir ve Arslan 2019	Yarı Yapılandırılmış Görüşme Tekniği Betimsel Sistemik Analiz Frekans Analiz
Journal of Recreation and Tourism Research	Eskişehir Erişilebilir Turizme Uygun Mu?	Timur ve Oğuz 2019	Doğal Gözlem Tekniği
Journal of Yasar University	Engelli Turizmde Turist Rehberliği Uygulamaları Üzerine Niteliksel Bir Araştırma	Oduncuoğlu ve Efendi 2020	Yarı yapılandırılmış Görüşme Tekniği Kartopu Örneklem Tekniği
Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	Zihinsel Engelli Çocuklara Sahip Ailelerin Yaşadıkları Tatil Güçlükleri Üzerine Tanımlayıcı Bir Araştırma	Oduncuoğlu 2020	Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	Turizm Öğrencilerinin Engelli Bireylere ve Engelli Turizmüne Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma	Solmaz ve Yenişehirlioğlu 2020	5'li Likert Ölçeği Cronbach's Alpha Yöntemi KMO Testi Barlett Testi Faktör Analizi T-Testi
Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi	Engelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi; Dünya ve Türkiye Örnekleri	Ünal Ankaya ve Gülğün Aslan 2020	Doküman Analizi
Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	Engelli Basketbolcuların Sosyal Hayatını Engelleyen Sağlık Sorunlarının Turizm Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi	Meriç 2020	Anket Yöntemi 5'li Likert Ölçeği T-Testi Post Hoc Testi ANOVA Testi

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	Engelli Bireylerin Turizme Katılımına Yönelik Konaklama İşletmelerinden Beklentileri ve Mevcut Durum Tespitine İlişkin Bir Araştırma	Yılmaz, Kalpaklıoğlu ve Yılmaz 2020	Literatür Taraması
AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi	İleri Yaş ve Engelli Turizmi Hedef Kitlelerine Yönelik Bolu İli Sağlık Serbest Bölgesi Tasarımı	Baynal Doğan, Doğan ve Baynal 2020	Doküman Analizi
International Marmara Social Sciences Congress (Autumn)	Turizm ve Engelli Bireyler Alanında Yapılan Çalışmaların Yönelimleri: Bir İçerik Analizi	Yıldız ve Yavaş 2020	Betimsel İçerik Analizi Anket Karşılaştırmalı Analiz Pestel Analizi Gözlem ve Ağaç Diyagramı Bibliyometrik Analiz
Türk Turizm Araştırmaları Dergisi	Engelli Turizmi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi	Aksöz ve Yücel 2020	Bibliyometrik Analiz Doküman Analiz
SBedergi	Engelli Turistlerin Ziyaret Yerlerinde Karşılaştıkları Zorluklar: Çanakkale Örneği	Boz, Eryücel ve Turgut 2021	Gözlem Tekniği
Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi	A Study on Accessible Tourism Potentials of Göreme Open Air Museum	Evcı ve Şahin 2021	Anket

Tablo 3’de araştırmaya dâhil edilen engelsiz turizm kavramını içeren toplam 58 adet makale; yayımlandığı dergi, tarih, yazar, çalışmanın amacı, kullanılan yöntem ve sonuçları dahilinde yer almaktadır. Tablo 3 incelendiğinde, 2012-2021 yılları arasında yayımlanan ve araştırma kapsamında değerlendirilen toplam 58 makalenin ağırlıklı olarak nitel araştırma yöntemlerinden faydalanmış olduğu görülmektedir. 2012-2021 yılları arasında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin çoğunlukla diğer dergiler kategorisinde (34 adet yayımlanmış makale) olduğu ortaya çıkarılmıştır. Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların konu seçimleri açısından “engelli turizm pazarı”, “engelli turizm potansiyeli”, “hizmetin kalitesi”, “engelli bireylerin memnuniyeti” ve “mevcut sorunların analizi”, üzerine yoğunlaşmış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3’e bakıldığında engelsiz turizm alanında yayımlanan makalelerin çoğunlukla çalışanlar, yöneticiler ve otel işletmelerine yönelik olduğu görülmektedir. 2012-2021 yılları arasında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin çoğunlukla engelli bireylerin otel işletmelerinde yaşadıkları problemlere yer verdiği ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi noktasında çözüm önerileri sunmakta

olduğu anlaşılmaktadır. 2012-2021 yılları arasında engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin çoğunlukla Bolu, Çanakkale, Alanya, Rize, Safranbolu ve Konya'da engellilerin erişilebilirlik engellerini analiz etmek amacıyla yapılmış olduğu tespit edilmiştir. Türkiye'de engelsiz turizm açısından şehirlere ait çalışmalar irdelendiğinde Alanya'da diğer şehirlere oranla engelli bireylere yönelik daha fazla çalışmanın yapılmış olduğu ortaya çıkartılmıştır.

Tablo 3'e bakıldığında engelsiz turizm alanında Dünyada ve Türkiye'de oluşturulan kanun, yönetmelik ve genelgelerin karşılaştırmalarına ilişkin çalışmaların yayımlanmış olduğu görülmektedir. Dünyada engelli bireyler tarafından en çok tercih edilen ülkelerin engelli bireylere yönelik tatmin edici düzeyde yasal düzenlemelere sahip ülkeler olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye için ise engelsiz turizm alanında eksikliklerin olduğu tespit edilerek ve çözüm önerilerinin sunulmakta olduğu ortaya çıkarılmıştır. Tablo 3 incelendiğinde Eskişehir ve Ankara'da bulunan yiyecek içecek işletmelerinin erişilebilirlik engellerini analiz etmek amacıyla makale çalışmalarının yayımlanmış olduğu görülmektedir. Eskişehir ve Ankara'da hizmet vermekte olan yiyecek içecek işletmelerinde yürütülen çalışmalarda engelli bireylerin yaşamakta oldukları erişim engellerinin neler olduğuna değinilmiş ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi noktasında çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Teknolojinin günümüzde artık aktif olarak yer aldığı ve engelsiz turizm alanında da dijitalleşme konusunda yeni adımlar atıldığı gözlemlenmiştir. Bu konu üzerine çalışmalara yer verilerek, engelli dostu mobil uygulamaların eksikliklerinin giderilmesine yönelik öneriler geliştirilmiş olduğu belirlenmiştir. Tablo 3 incelendiğinde otel işletmeleri içerisinde dokunsal ve sesli uyarılar gibi özel tasarlanmış mobil uygulamaların yer alabileceği konusunda çözüm önerilerinin sunulmakta olduğu anlaşılmaktadır. Engel türleri açısından Tablo 3 incelendiğinde işitme ve görme engelli bireylere yönelik çok az sayıda çalışmanın olduğu görülmektedir. Otel işletmelerine yönelik makale çalışmalarında ağırlıklı olarak bedensel engelli bireyleri kapsayan çalışmalara yer verilmiş olduğu ortaya çıkarılmıştır. Sadece iki makale çalışmasında işitme ve görme engeline sahip bireylere yönelik derinlemesine inceleme sağlandığı gözlemlenmiştir. İşitme ve görme engeline sahip bireylerin çoğunlukla otel işletmelerinde yaşadıkları problemlere yer verilmekte ve tespit edilen eksikliklerin giderilmesi noktasında çözüm önerileri sunmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Engelsiz turizm alanında engelli bireye sahip ebeveynlerin görüşlerine başvuru yapılan iki çalışmanın olduğu belirlenmiştir. Engellilerin turizme aktif katılımlarının sağlanmasına yönelik yapılan bu iki çalışmada, bireylerin içsel ve dışsal faktörlerden dolayı turizm faaliyetlerine katılım sağlamadığı tespit edilmiştir. Tablo 3'e bakıldığında bu çalışmalarda Türkiye'de engelli bireylerin ailelerinin otel işletmelerinde yaşadıkları sorunların giderilmesi noktasında çözüm önerileri sunmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Önemli bir pazar dilimini temsil eden engelsiz turizm alanında yapılan çalışmalar gün geçtikçe artış göstermektedir. Engelsiz turizm alanındaki makalelerin incelenmesinde bibliyometrik çalışmaya rastlanılmamış olması bu araştırmanın çıkış noktası olmuştur. Çalışma ile 2012-2021 yılları arasında engelsiz turizm kavramını içeren turizm dergilerinde ve diğer dergilerde yayımlanmış toplamda 58 adet makale bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Araştırmaya dâhil edilen 58 makale

çalışmasının, yayınlandığı dergi, tarih, yazar/yazarlar, çalışmanın amacı, kullanılan yöntem ve sonuçları detaylı bir şekilde paylaşılmıştır.

Çalışmada engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin sayısı olarak en fazla 2018 yılında %25 oranında turizm dergilerinde ve %17,5 oranında diğer dergilerde yayınlanmış olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamına dâhil edilen toplam 58 adet makale çalışmasında çoğunlukla nitel araştırma yöntemlerinin kullanılmış olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Engelsiz turizm kavramını içeren makalelerin yazar ve çok yazarlılık durumları incelendiğinde makalelerin çoğunlukla (%62'sinin) iki yazarlı olarak yayımlanmış olduğu belirlenmiştir. Makalelerin çoğunlukla Dr. Öğr. Üyesi unvanına sahip akademisyenler tarafından yapıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca engelli bireylere yönelik çalışma yapan akademisyenlerin gün geçtikçe sayıca artış göstermekte oldukları belirlenmiştir.

2012-2021 yılları arasında engelsiz turizm kavramını içeren çalışmaların çoğunluğunda engelli bireylerin diğer sağlıklı bireyler gibi turizm hizmetlerine erişim engelleri olmaksızın ulaşabilmeleri gerekliliğinin vurgulanmakta olduğu ortaya çıkarılmıştır. Bu kapsamda Dünya'nın ve Türkiye'nin engelsiz turizm pazar boyutunun belirlenebilmesi, bu alanda oluşturulan yasal düzenlemelere ağırlık verilmesi gerekliliği üzerinde durulmuş olduğu belirlenmiştir. Yayımlanan makaleler aracılığı ile oluşturulan yasal düzenlemelerin Türkiye açısından denetim eksikliklerinden kaynaklı olarak etkin biçimde uygulanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca ulaşılan makalelerde Türkiye'nin engelsiz turizm açısından eksikliklerinin olduğu ve özellikle bu eksikliklerin çoğunlukla otel işletmelerini kapsadığı gözlenmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen makalelerde engelli bireylerin turizm faaliyetlerinde yaşamakta oldukları erişim engellerinin yanı sıra iletişim engelleri ile de mücadele etmek zorunda kaldıkları tespit edilmiştir. 2012-2021 yılları arasında yayımlanmış olan makalelerin genellikle bedensel engelli bireyler üzerinde yapıldığı işitme ve görme engelli bireylere yönelik sadece iki adet makale çalışmasının yapıldığı belirlenmiştir. Engelsiz turizm alanında 2012-2021 yılları arasında yayınlanmış makalelerin sayıca giderek artış gösterdiği ve bu makalelerin çoğunluğunda engellilik hakkında toplumsal bilinç düzeyinin artırılmasının hedeflenmekte olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan bu bibliyometrik analiz araştırması doğrultusunda elde edilen sonuçların paylaşılması, bir yandan engelsiz turizm alanında literatür taraması yapacak araştırmacılara fayda sağlarken diğer yandan engelsiz turizm alanında çalışmalar yapmayı planlamakta olan araştırmacılara konu, amaç ve yöntem belirlenme noktasında katkıda bulunacaktır.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır:

- Otel yöneticileri ve çalışanlarının engelsiz turizm alanında düzenlenecek eğitimlere tabi tutulması sağlanarak engelliler ile ilgili daha bilinçli, iletişim kabiliyeti yüksek çalışanlara dönüştürülmesi gerekmektedir.
- Engelsiz turizm kapsamında oluşturulan yasal düzenlemelerin belirli aralıklar ile kontrolü sağlanmalıdır.

- Engelsiz turizm alanında engelli bireylere yönelik reklam ve tanıtımlarda doğru ve eksiksiz bilgiler sunulması gerekmektedir. Türkiye’de otel işletmelerinde tanıtım faaliyetleri sadece sağlıklı bireylere yönelik oluşturulmaktadır. Bu konu üzerine gerekli çalışmalar yürütülerek engelli bireylerin turizm faaliyetlerine katılımlarının olumlu güdülenmesi sağlanmalıdır.
- Engelsiz turizm konusunda sadece bedensel engellilere yönelik değil tüm engel türleri dikkate alınarak işitme, görme ve zihinsel engellileri de kapsayacak çalışmalar yapılmalıdır.
- Tüm turizm işletmelerinde işaret dili bilen çalışanlar istihdam ettirilmelidir.
- Turizm işletmelerinde engelliler ile ilgili yapılacak olan düzenlemelerde tüm engel türleri dikkate alınmalı, sadece bedensel engellilere yönelik düzenlemeler yapılarak diğer engel türleri göz ardı edilmemelidir.
- Önlisans, lisans ve lisansüstü turizm eğitimi alan öğrencilerin ders müfredatlarına engelsiz turizm konusunda zorunlu ya da seçmeli bir ders eklenmelidir. Böylelikle geleceğin turizm çalışanlarının engelsiz turizm konusunda eğitilmeleri sağlanmalıdır.
- Engelsiz turizm konusunda yapılacak olan akademik çalışmaların sayısı artırılarak bu alanda geliştirilecek olan farkındalık düzeyi ile Türk turizm sezonunu uzatıcı ve turizmden sağlanan ekonomik kazancı artırıcı fayda sağlanmalıdır.

Yazar Katkıları

Çalışmaya 1. Yazar: %50, 2. Yazar: %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Ulusal Literatür Kapsamında Engelsiz Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi” başlıklı makalemiz ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur ve yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Acuner, E. ve Tayfun, A. (2016). Doğa Temelli Erişilebilir Turizm: Rize Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(2), 63-93. doi: 10.21325/jotags.2016.14
- Akar Şahingöz, S. ve Keskin, T. (2018), Ankara’daki Restoranların Engelli Bireylerin Erişilebilirliğine Uygunluğu. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 404-422. doi: 10.21325/jotags.2018.290
- Akdu, U. ve Akdu, S. (2018), Engelli Turizmi: Yasal Düzenlemeler ve Uygulamalar. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 9(23), 99-123. doi: 10.17823/gusb.2670
- Akgöl, Y. ve Ayazlar, G. (2021). Turizm ve Festival İlişisine Yönelik Araştırmaların Bibliyometrik Haritalandırılması (1975-2020), *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(2): 1369-1387. © 2021 Türk Turizm Araştırmaları Dergisi. Doi: 10.26677/TR1010.2021.771

- Akıncı, Z. ve Sönmez, N. (2014). Engelli Bireylerin Erişilebilir Turizm Beklentilerinin Değerlendirilmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Anatolia Turizm Araştırma Dergisi*, 26(1), 97-103. doi: 10.17123/atad.vol26iss195912
- Aksoy, M., T., (2006). *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Bünyesinde Bulunan Spor Salonlarının Kullanıcı İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyinin Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Aksöz, E. O. ve Yücel, E. (2020). Engelli Turizmi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 388-404. doi: <https://doi.org/10.26677/TR1010.2020.319>
- Ardıç Yetiş, Ş. ve Çokal Z. (2017). Kış Turizmi Alanda Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 5(1), 38-52. Url: (Pdf) Kış Turizmi Alanında Yayımlanan Makalelerin Bibliyometrik Profili (researchgate.net)
- Artsın, M. (2020). Bir Metin Madenciliği Uygulaması: VOSviewer. *Eskişehir Teknik Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi B-Teorik Bilimler*, 8(2): 344-354. Doi: (PDF) Bir Metin Madenciliği Uygulaması: Vosviewer (researchgate.net)
- Baş, M. (2012). *Duygusal Emek Müşteri Memnuniyeti İlişkisi: Engelli Turizm Pazarında Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Baş, M. ve Kılıç, B. (2014). Duygusal Emek Boyutları, Süreci ve Sonuçlarının Engelli Turizm Pazarında Değerlendirilmesi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 67-83. Url: 811706 (dergipark.org.tr)
- Baş, M. ve Yenişehirlioğlu, E. ve Zengin, B. (2015). Engelli Turizmi Kapsamında Müzelerde Ulaşılabilir Uygulamaların Tespitine İlişkin Karşılaştırılmalı Bir Analiz. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3(1), 189-230. Url: 909346 (dergipark.org.tr)
- Baynal Doğan, T. G., Doğan, S. ve Baynal, B. (2020). İleri Yaş ve Engelli Turizmi Hedef Kitlesine Yönelik Bolu İli Sağlık Serbest Bölgesi Tasarımı. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 23(2), 295-311. doi: 10.34189/tfd.23.02.004
- Bi, Y., Card, J. A. ve Cole, S. T. (2007). Accessibility and attitudinal barriers encountered by Chinese travellers with physical disabilities. *International Journal of Tourism Research*, 9, 205-216. Doi: 10.3727/154427205774791591
- Birdir, K., Dalgıç, A.ve Kale, A. (2014). Antalya ve Mersin Plajlarında Yapılan Düzenlemelerin Erişilebilirlik Kapsamında İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi*, 2, 145-158. Url: (PDF) Antalya ve Mersin Plajlarında Yapılan Düzenlemelerin Erişilebilirlik Kapsamında İncelenmesi (researchgate.net)
- Blichfeldt B. S. ve Nicolaisen J. (2011). Disabled Travel: Not Easy, But Doable. *Current Issues in Tourism*. 14(1), 79-102. Doi: 10.1080/13683500903370159

- Boğan, E., Çalışkan, C. ve Dedeoğlu, B. B. (2018). Turizm Yazınında Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Türkiye’de Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi, *Turizm Akademik Dergisi*, 5 (2), 47-62. Url: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/599132>
- Boyacıoğlu, E. Z. ve Çağlar, S. (2014). Engellilerin Turizm Hizmetlerine Erişilebilirlikleri. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi 15. Ulusal Turizm Kongresi Engelsiz Turizm*, 92-108. Url: (PDF) 15. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı | Nur ÇELİK, Fulden Nuray KÜÇÜKERGİN, Yusuf Acar, Nihan Kinalı, VEDAT GÖLLER, Çağdaş Ertaş, ve Emrah Keskin - Academia.edu
- Boz, M, Eryücel, Ö. ve Turgut, İ. (2021). Engelli Turistlerin Ziyaret Yerlerinde Karşılaştığı Zorluklar: Çanakkale Örneği. *SBedergi*, 5(9), 153-180. Doi: 10.29228/sbe.52366
- Bulgan, G. (2014), *Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma*, (Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Isparta.
- Bulgan, G. (2015), Dünyada ve Türkiye’de Engelli Turizm ile İlgili Yapılan Çalışmalar. *Akademik Bakış Dergisi*, 50, 102-125. Url: (PDF) Dünyada ve Türkiye’de Engelli Turizmi ile İlgili Yapılan Çalışmalar (researchgate.net)
- Bulgan, G. ve Çarıkçı, İ. H. (2015). Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(13), 15-42. Url: (PDF) Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma (researchgate.net)
- Bulgan, G. ve Göktaş, P. (2016). X, Y ve Z Kuşağı Engellilerinin Turizme Erişilebilirliğinin Karşılaştırılması. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 24-49. Url: (PDF) X, Y ve Z Kuşağı Engellilerinin Turizme Erişilebilirliğinin Karşılaştırılması | Pınar Göktaş and Gülay BULGAN- Academia.edu
- Bulgan, G. ve Göktaş, P. (2016). Y Kuşağının Engelli Turistlere Bakış Açılarının Değerlendirilmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(15), 83-95. Doi: 10.21076/vizyoner.252108
- Bulgan, G. ve Kaygısız, Ü. (2015), Sosyal Avrupa Modeli Çerçevesinde Avrupa Birliği’ndeki Engelli Turizmine İlişkin Yasal Düzenlemelerin Türkiye’deki Yasal Düzenlemelerle Karşılaştırılması’ *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 360-384. Doi: 10.21076/vizyoner.252108
- Bulgan, G., Arslan, R. ve Demir, Ş. Ş. (2019). Engelli Bireylerin Otel İşletmelerinde Karşılaştıkları Sorunlar. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 121-134. Doi: 10.26677/TR1010.2019.88
- Burnett, J. ve Bender, B. H. (2001). Assessing the Travel-Related Behaviors of the Mobility-Disabled Consumer. *Journal of Travel Research*, 40, 4–11. Doi: 10.1177/004728750104000102
- Büyüksalvarcıoğlu, A., Şapcılar, M. C. ve Tuncel, M. (2017). Otel İşletmelerinde Engelli Olanaklarına İlişkin Yöneticilerin Görüşleri: Konya Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 13, 249-263. Doi: 10.33206/mjss.558146

- Canik, S. ve Güneren Özdemir, E. (2019), Sağlık Turizmini Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Değerlendirmesi 1988-2017. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 30(2), 125-134. Doi: 10.17123/atad.636870
- Cengiz, F. ve Aksöz, E. O. (2018). Müşteri Odaklı Pazarlama Kapsamında Engelli Turizmine Yönelik Teorik Bir İnceleme. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 126-138. Doi: 10.25287/ohuibf.338987
- Ceyhun, S., (2008), Spor Tesislerinin Rekreatif Açıdan Kullanımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16, (1), 325-332. Url: Kastamonu Eğitim Dergisi» Makale» Spor Tesislerinin Rekreatif Açıdan Kullanımı (dergipark.org.tr)
- Demiröz, M. V. (2009), *Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'ne Ait Spor Tesislerinin, Fiziksel Özelliklerinin ve İşletmecilik Anlayışının, Sporcu ve Antrenörlerin İhtiyaç ve Beklentileri Açısından Değerlendirilmesi (Kahramanmaraş İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Diker, O. ve Çetinkaya, A. (2016). Erişilebilir Turizm Açısından Safranbolu Turizm Destinasyonunun Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Özel Sayı:2, 111-125. Url: 317883 (dergipark.org.tr)
- Dünya Engelliler Vakfı Engelsiz Turizm Raporu (2003), <http://www.devturkiye.org/Projeler/Engelsiz-Tatil-Koyu/Engelsiz-Turizm-Raporu/> (18.12.2021).
- Ercan, F. (2018). Görme Engelli Bireylerin Erişilebilir Turizm Deneyimlerini Kolaylaştırıcı Teknolojilerin İncelenmesi. *SETSCI Conference Proceedings*, 4 (8), 130-134. doi: 10.36287/setsci.4.8.022
- Evcı, A. ve Şahin, C. K. (2017). Bedensel Engelli Bireylerin Erişilebilir Turizmi Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 681-689. Doi: 10.17100/nevbiltek.334625
- Göktaş, P. ve Bulgan, G. (2016). Turizm Sektöründe Engelliler ile İletişimin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma. *Erciyes İletişim Dergisi "akademia"*, 4(3), 36-56. Url: Erciyes İletişim Dergisi » Makale » Turizm Sektöründe Engelliler İle İletişimin Geliştirilmesine Yönelik Bir Çalışma (dergipark.org.tr)
- Güçlü Nergiz, H. ve Ünsal Akbıyık, B. S. (2018). Kocaeli İlindeki Konaklama İşletmeleri Yöneticilerinin Engelli Turizmini Değerlendirmelerine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Uluslararası Turizm İşletme Ekonomi Dergisi*, 2(2), 176-183. Url: 618369 (dergipark.org.tr)
- Hamarat, B., Bağcı, E. ve Sevinç, F. (2017). Engelli Turistler: Tükenmişlik, Motivasyon ve Kısıtlarının Katılım Niyetine Etkisi. *Journal of Awareness*. 102-116. Url: (PDF) Engelli Turistler: Tükenmişlik, Motivasyon Ve Kısıtlarının Katılım Niyetine Etkisi (researchgate.net)
- Israeli, A. A. (2002). A Preliminary Investigation of the Importance of Site Accessibility Factors for Disabled Tourists. *Journal of Travel Research*, 41(1), 101-104. Doi: 10.1177/0047287502041001012

- Işık, D. (2021). Akademisyenlerin ResearchGate ve Google Scholar Citations Kullanımları: Türkiye’deki Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri Üzerine Bir İnceleme. *Bilgi Yönetimi Dergisi*, 4(2), 240-263. Doi: 10.33721/by.928614
- İlban, M. O., Akkılıç, M. E., Varol, İ. ve Güleç, E. (2015). Engelli Tüketicilerin Konaklama İşletmelerine İlişkin Etik Tutum ve Beklentilerinin Belirlenmesi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13(1), 93-108. Url: (PDF) Engelli Müşterilerin Konaklama İşletmelerine İlişkin Etik Tutum ve Beklentilerinin Belirlenmesi (researchgate.net)
- Karaman, A. ve Burak, Y. (2020). Engelli Bireylerin Turizm Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Alternatif Çözümler. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 9(34), 99-105. Doi: 10.26677/TR1010.2020.511
- Kaygısız, Ü. ve Bulgan, G. (2015). İnsan Hakları Çerçevesinde Engellilerin Seyahat Hakkı ve Avrupa Birliği’ndeki Yasal Düzenlemeler. *Akademik Bakış Dergisi*, 49, 98-106. Url: (PDF) İnsan Hakları Çerçevesinde Engellilerin Seyahat Hakkı ve Avrupa Birliği ‘ndeki Yasal Düzenlemeler (researchgate.net)
- Kılıç, B. ve Baş, M. (2015). Engelli Turistlerin Duygusal Emek Algısının Müşteri Memnuniyetine Etkisi’ *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 5(1), 15-24. Url: (PDF) Engelli Turistlerin Duygusal Emek Algısının Müşteri Memnuniyetine Etkisi (The Effect of Disabled Tourists' Perception of Emotional Labour on Customer Satisfaction.) | Burhan Kılıç and Merve (BAŞ) BULUT- Academia.edu
- Kırlar, B. (2013), *İzmir İli Örneğinde Otel İşletmelerinin Ulaşılabilirlik Standartlarına Uygunluğu Üzerine Bir Durum Analizi ve Otel Yöneticilerinin Engelli Turizmine Bakış Açuları*, (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Kızar, O. (2018), *Türkiye’deki Spor Tesislerinin Engelliler İçin Yeterlilik Düzeylerinin Kullanıcılar Açısından Araştırılması*, (Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elâzığ.
- Koca, C. (2010), Engelsiz Şehir Planlaması Bilgilendirme Raporu, Dünya Engelliler Vakfı, İstanbul Erişim Linki: Engelli Tanımı (Ankara.edu.tr) (25.10.2021).
- Magda, D. (2003), Support and Access in Sports an Leisure Provision, *Disability and Society*, 18(2), 231-245. Doi: 10.1080/0968759032000044238
- Meriç, S. (2019). Van İlindeki Otellerin Engelli Bireylere Uygunluğu Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı*, 520-529. Doi: 10.21733/ibad.603413
- Meriç, S. (2020). Engelli Basketbolcuların Sosyal Hayatını Engelleyen Sağlık Sorunlarının Turizm Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 2391-2408. Doi: 10.26677/TR1010.2020.487
- Nalçacı İkiz, A. ve Solunoğlu, A. (2017). Engelli Çocuga Sahip Ebeveynlerin Turizm Davranışları. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4(2), 92-104. Doi: (PDF) Journal of Recreation and Tourism Research Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Turizm Davranışları (researchgate.net)

- Nazlı, M. ve Kesici, E. E. (2018). Exploring The Performance Of Hotels' Websites For Guests With Disabilities: A Content Analysis Approach. *BMIJ*, 6(1), 315-331. Doi: 10.15295/v6i1.220
- Oduncuoğlu, F. (2020). Zihinsel Engelli Çocuklara Sahip Ailelerin Yaşadıkları Tatil Güçlükleri Üzerine Tanımlayıcı Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 279-293. Doi: 10.26677/TR1010.2020.312
- Oduncuoğlu, F. ve Efendi, M. (2020). Engelli Turizmde Turist Rehberliği Uygulamaları Üzeri Niteliksel Bir Araştırma. *Journal of Yasar University*, 15(60), 708-727. Url: 1069100 (dergipark.org.tr)
- Olçay, A., Giritlioğlu, İ. ve Parlak, Ö. (2014). ENAT (European Network For Accessible Tourism-Avrupa Erişilebilir Turizm Ağı) ile Türkiye'nin Erişilebilir Turizme Yönelik Otel İşletmelerini Kapsayan Düzenlemeleri ve Bu Düzenlemelerin Karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 127-144. Url: ENAT European Network for Accessible Tourism-Avrupa Erişilebilir Turizm Ağı İLE TÜRKİYE'NİN ERİŞİLEBİLİR TURİZME YÖNELİK OTEL İŞLETMELERİNİ KAPSAYAN DÜZENLEMELERİ VE BU DÜZENLEMELERİN KARŞILAŞTIRILMASI (acarindex.com)
- Olçay, A., Parlak, Ö. ve Ertürk, M. (2018). Otel İşletmelerinde Erişilebilir Turizme Yönelik Düzenlemelerin Yeterliliği Üzerine Bir Uygulama: Gaziantep'teki Bir Yerel ve Bir Uluslararası Zincir Otel İşletmesi Örneği. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 5(1), 98-120. Url: Journal of Recreation and Tourism Research - PDF Ücretsiz indirin (docplayer.biz.tr)
- Öndül, G. (2015). *Engelli Bireylerin Konaklama İşletmesi Odaklı Turizm Alguları ve Engelli Turizm Pazarına İlişkin Öneriler: Antalya İli Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Özbalcı, S. (2018). Herkes İçin Turizm Bilgi Sistemi Tasarımının Önemi. *International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences*, 1(3), 152-162. Url: 554502 (dergipark.org.tr)
- Özeren, M. (2019), *Turizm Paydaşlarının Bakış Açlarıyla Engelli Turizmi: Konya Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Özgür Göde, M. ve Önçel, S. (2016). Yiyecek İçecek İşletmelerinde Engellilere Yönelik Düzenlemelerin İncelenmesi: Eskişehir Örneği. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 8(2), 189-201. Url: (PDF) Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Engellilere Yönelik Düzenlemelerin İncelenmesi: An Examination of Arrangements for Disabled People in Food and Beverage Operations: The Case Study of Eskişehir (researchgate.net)
- Öztürk, Y. ve Sert, A. N. (2018). *Engelliler ve Seyahat*. Detay Anatolia Akademik Yayıncılık Ltd. Şti, 248-266.
- Resmi Gazete (2021). 5216 Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 10/07/2004. Erişim Adresi: *1.5.5216.pdf (mevzuat.gov.tr). (01.12.2021).

- Resmi Gazete. (2019). 27976 Turizm Tesislerin Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ (Tebliğ no: 2019/1)'de Değişikliğinin Yapılmasına Dair Tebliğ (2021), <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/12/20211231-9.htm> (16.03.2022).
- Seyhan, F. ve Özzeybektaş, M. (2021). Sağlık Turizmi Konusunda Yapılan Çalışmaların “R Tabanlı” Bibliyometrik Analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 7(81), 1569-1586. Doi: 10.26449/sss.3117
- Solmaz, S.A. ve Yenişehirlioğlu, E. (2020). Turizm Öğrencilerinin Engelli Bireylere ve Engelli Turizmine Bakış Açılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 476-487. Doi: 10.26677/TR1010.2020.324
- Şahin, T. A. Ve Şen, L. M. (2017). Seyahat Acentelerinde Engelli Turizm Pazarında Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 4(1), 424-429. Url: [Journal of Recreation and Tourism Research - PDF Ücretsiz indirin \(docplayer.biz.tr\)](http://Journal of Recreation and Tourism Research - PDF Ücretsiz indirin (docplayer.biz.tr))
- Şayan Öngen, Ö. (2018). *Engelli Turizmi Kapsamında Yasal Düzenlemeler ve Türkiye'deki Engelli Bireylerin Farkındalıklarının Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Şen, N., Çelik Yetim, A. ve Bilici, N. (2014). Kültür Varlıkları ve Müzelerin Engelli Turist Ziyaretine Uygunluğunu Belirlenmeye Yönelik Bir Araştırma. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*, VII- I, 1-16. Url: 283892406_N_Sen_Ac_Yetim_N_Bilici_2014_Kultur_Varliklari_Ve_Muzelerin_Engelli_Turist_Ziyaretine_Uygunlugunu_Belirlemeye_Yonelik_Bir_Arastirma_Erzincan_Universitesi_Sosyal_Bilimler_Enstitusu_Dergisi
- Şenol, F., Oktay, K. ve Özmen, M. (2016). Engelli Turistlere Yönelik Otel Uygulamaları: Antalya Yöresi Örneği' *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Temmuz (13), 74-94. Url: [Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi » Makale » ENGELLİ TURİSTLERE YÖNELİK OTEL UYGULAMALARI: ANTALYA YÖRESİ ÖRNEĞİ \(dergipark.org.tr\)](http://Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi » Makale » ENGELLİ TURİSTLERE YÖNELİK OTEL UYGULAMALARI: ANTALYA YÖRESİ ÖRNEĞİ (dergipark.org.tr))
- Tellioğlu, S. ve Şimşek, N. (2016). Dünyada ve Türkiye'de Engelli Dostu Turizmi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(33), 552-567.doi: 10.16992/ASOS.3464
- Tellioğlu, S. ve Tekin, M. (2017). Engelli Turizminin Pestel Analizi Kapsamında İncelenmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı:2, 77-98. Url: [Microsoft Word - CH08.doc \(mahmuttekin.com.tr\)](http://Microsoft Word - CH08.doc (mahmuttekin.com.tr))
- Timur, B. ve Oğuz, Y. E. (2019). Eskişehir Erişilebilir Turizme Uygun mu? *Journal of Recreation and Tourism Research*, 6(4), 360-371. Doi: 10.31771/jrtr.2019.38
- Toker, B. ve Kaçmaz, Y. Y. (2015). Engelli Bireylerin Turizm Deneyimlerine Yönelik Bir Araştırma: Alanya Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 235-257. Doi: 10.16953/deusbed.82688

- Topsakal, Y. (2018). Akıllı Turizm Kapsamında Engelli Dostu Mobil Hizmetler: Türkiye Turizm İçin Öneriler. *Journal Of Tourism Intelligence and Smartness*, 1(1), 1-13. Url: (Pdf) Akıllı Turizm Kapsamında Engelli Dostu Mobil Hizmetler: Türkiye Turizm İçin Öneriler (researchgate.net)
- Tozlu, E., Mercan, ř. O. ve Atay, L. (2012). anakkale'nin Engelli Turizmine İlişkin Durumunun Belirlenmesine ve Planlanmasına Yönelik Bir alışma. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(1), 2-16. Url: anakkale Nin Engelli Turizmine İlişkin Durumunun Belirlenmesine Ve Planlanmasına Yönelik Bir alışma - PDF Free Download (docplayer.biz.tr)
- Tozlu, Özhan, E. (2017). Engelli Bireylerin Turizm Faaliyetlerine Yönelik Motivasyon ve Beklentilerinin Analizi: Muğla Örneği. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), ss.708-725. Doi: 10.26466/opus.365256
- Uslu Aratoğlu, G. (2019), *Alanya Bölgesindeki Dört ve Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinin Bedensel Engelli Turizmine Bakışı*, (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ünal Ankaya, F. ve Gülgün Aslan, B. (2020). Engelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi Dünya ve Türkiye Örnekleri. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 3(2), 52-57. Url: Engelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi; Dünya ve Türkiye Örnekleri - PDF Ücretsiz indirin (docplayer.biz.tr)
- Yıldız, S. N. ve Yavaş, A. (2020). Turizm ve Engelli Bireyler Alanında Yapılan alışmaların Yönelimleri Bir İçerik Analizi. *International Marmara Social Sciencez Congress (Autumn) Abstracts and Proceedings E-Book*, 483-496. Doi: (PDF) International Marmara Social Sciences Congress (Autumn 2020)- Özet Bildiri (researchgate.net)
- Yıldız, Z., Yıldız, S. ve Bozyer, S. (2018). İşitme Engelli Turizmi (Sessiz Turizm): Dünya ve Türkiye Potansiyeline Yönelik Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9(20), ss.103-117. Doi: 10.21076/vizyoner.339776
- Yıldız, Z., Yıldız, S. ve Karaçayır, E. (2017). Dünyada ve Türkiye'de Engelli Turizmi Pazarının Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 5(2), 61-80. Doi: 10.21325/jotags.2017.70
- Yılmaz Düşünür, S. (2019). *Zihinsel Engelli Bireylerin Topluma Kazandırılmasında Turizm Faaliyetlerinin Rolü Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Yılmaz, K. (2021). Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerlendirme ve bibliyometrik analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490. Url: 1277926 (dergipark.org.tr)
- Yılmazdoğan, O. C. ve Temizkan, S. P. (2014). Otel İnternet Sitelerinde Engelli Bireylerin İhtiyaçlarına Yönelik Bilgilerin Varlığı Üzerine Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 2, 159-172. Url: (PDF) Otel İnternet Sitelerinde Engelli Bireylerin İhtiyaçlarına Yönelik Bilgilerin

Varlığı Üzerine Bir Araştırma A Research on Existence of Information for Disabled People's Needs on Hotel's Websites (researchgate.net)

Zawadka, J. ve Gabryjonczyk, P. (2020). The Importance And Popularity Of Tourism Among Disable People In Poland. *Turystyka Rozwoj Regionalny*, 151-162. Doi: 10.22630/TIRR.2020.13.13

Zengin, B. ve Eryilmaz, B. (2013). Bodrum Destinasyonunda Engelli Turizm Pazarının Değerlendirilmesi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 6(11), 52-73. Doi: (PDF) The Evaluation of Tourism Market For Disabled People in Bodrum Destination- Bodrum Destinasyonunda Engelli Turizm Pazarının Değerlendirilmesi (researchgate.net). 5378, Engelliler Hakkında Kanunu, 01/07/2005, <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378-20130425.pdf> (14.12.2021).

Excended Abstract

Barrier-free Tourism is a type of tourism that is developing every day and is being studied more and more in the tourism literature. The presence of disabled individuals, who represent approximately 15% of the world's population, and the increasing average age, highlight this special type of tourism. It is necessary for disabled individuals to actively participate in tourism activities, as in all areas of life, and to have equal rights with other healthy individuals. In this context, there are national and international legal regulations for disabled people in the world. However, legal regulations have not removed the barriers of access for the disabled in the field of tourism, as in all areas of life. It is thought that disabled people need not only legal regulations, but also regulations made together with structural and service elements.

With this study, it is aimed to examine the articles on barrier-free tourism by bibliometric analysis using various parameters. In this direction, bibliometric analysis of the articles published between 2012-2021 was made. The articles examined in the research were obtained by scanning between 1 June 2021 and 31 January 2022. Within the scope of the research, the keywords "disabled tourism", "handicapped tourism", "accessible tourism", "accessible tourism", "tourism for everyone" were scanned from YÖK Academic and Google Scholar databases. As a result of the screening, when the limitation was made between the years 2012-2021, these articles were excluded from the scope since 2 articles could not be accessed. When the distribution of the articles included in the research by years is examined; 1 article in 2012, 1 article in 2013, 6 articles in 2014, 8 articles in 2015, 8 articles in 2016, 7 articles in 2017, 12 articles in 2018, 4 articles in 2019, 9 articles in 2020 and 2 articles in 2021. It has been determined that the study has been. In this context, it is aimed to analyze the articles on barrier-free tourism by using bibliometric analysis by using author/authors, number of authors, distribution by titles, number of pages, keywords and results of the articles.

The articles that did not have access restrictions in the study were subjected to evaluation. The data obtained from the articles included in the review were used in the excel microsoft office program and the articles in the database were listed in line with their bibliometric features. When the studies are examined; Most of the articles written by Dr. Instructor It has been determined that it has been carried out by academicians (25 people) who have the title of member. It is stated that the distribution of the articles according to the number of pages is classified as 1-10, 11-20, 21 and above pages. In this context, it has been determined that 60% of the articles on barrier-free tourism have 11 to 20 pages. The keywords of the articles included in the study were examined. It was determined that 235 keywords were used in the articles. . The most common keywords in the articles are "disabled tourism" (33 times), "disabled" (14 times), "accessible tourism" (12 times), "tourism" (11 times), "disability" (8 times), "disabled individuals" and "disabled tourism market" (6 times). In addition to these keywords, the keywords "Turkey",

"accessibility", "disabled tourists" 5 times," "hotel management" 4 times, "disabled people", "legal regulations", "accessible tourism", "accommodation" It has been determined that the keywords "business management" are used 3 times each. It was determined that the studies included in the study focused on "disabled tourism sunday", "disabled tourism potential", "quality of service", "satisfaction of disabled people" and "analysis of existing problems" in terms of subject choices. . It is seen that the articles published in the field of accessible tourism are mostly aimed at employees, managers and hotel businesses.

Percentage and frequency distribution of the articles according to tourism and other journal types were calculated by the authors. All images within the scope of the research were created with the excel microsoft office program in the light of the data obtained from the articles. . Network analysis, which is expressed as visual 4 in the research, was created with the keywords in the article in line with the VOSviewer program. In the study, no report was submitted to the ethics committee, since data that would require an ethics committee report were not obtained based on interviews, interviews and observations.

It has been revealed that in the majority of studies involving the concept of barrier-free tourism between the years 2012-2021, it is emphasized that disabled individuals should be able to access tourism services without access barriers like other healthy individuals. In this context, it has been determined that the need to determine the size of the world's and Turkey's barrier-free tourism market and to focus on the legal regulations created in this area has been emphasized. . It has been determined that the legal regulations created through the published articles are not effectively implemented in terms of Turkey due to the lack of supervision. . In addition, in the articles reached, it has been observed that Turkey has deficiencies in terms of barrier-free tourism and these deficiencies mostly cover hotel businesses.

In the articles examined within the scope of the research, it has been determined that disabled individuals have to struggle with communication barriers as well as the access barriers they experience in tourism activities. It has been determined that only two article studies for hearing and visual dec individuals have been conducted, where the articles published between 2012 and 2021 have usually been done on individuals with physical disabilities. It has been determined that the number of articles published between 2012-2021 in the field of barrier-free tourism has increased gradually and that the majority of these articles are aimed at increasing the level of social awareness about disability.